

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Jezierski

Warszawa, dnia 18 lutego 2010 r.

7 Kuciel
SEKRETARIAT
Biuro Prac Senackich
Wpłynęło dn. 24.02.2010
nr 1246 podpis

Pani
Krystyna Bochenek
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

KNO - 004-5/2010

Szanowna Pani Marszałek!

W odpowiedzi na pytania, zawarte w oświadczeniu Pana Senatora Stanisława Jurewicza, złożonym podczas 47. posiedzenia Senatu RP w dniu 13 stycznia 2010 r., dotyczące informacji w środkach masowego przekazu o wynikach kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w Telewizji Polskiej S.A., przesłane przez Panią Marszałek przy piśmie z dnia 20 stycznia 2010 r. (nr BPS/DSK-043-2317/10), uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji i wyjaśnień.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w 2009 r. kontrolę planową, na zlecenie Komisji Skarbu Państwa Sejmu RP, w zakresie gospodarowania mieniem oraz realizacji zadań nadawcy publicznego przez Telewizję Polską S.A. (TVP S.A.). Kontrolą objęto ww. działalność TVP S.A. oraz Ministra Skarbu Państwa – wykonującego funkcję właścicielską wobec Spółki – w latach 2007-2009 (I półrocze). Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie skontrolowaną działalność TVP S.A., ze względu na zakres stwierdzonych nieprawidłowości.

Dokumenty pokontrolne NIK, tj. *Informacja o wynikach kontroli gospodarowania mieniem oraz realizacji zadań nadawcy publicznego przez Telewizję Polską S.A.* (nr ewid.: 160/2009/P/09/071/KNO) oraz wystąpienia pokontrolne skierowane do skontrolowanych jednostek, zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej NIK www.nik.gov.pl.

Wymieniona wyżej *Informacja* upubliczniona została w grudniu 2009 r. a w styczniu 2010 r., była przedmiotem posiedzenia: Komisji Skarbu Państwa oraz Komisji Kultury i Środków Przekazu Sejmu RP, a także Komisji Kultury i Środków Przekazu Senatu RP. W załączeniu przekazuję tekst ww. *Informacji*.

W nawiązaniu do pytań sformułowanych przez Pana Stanisława Jurewicza, Senatora RP, wyjaśniam, co następuje.

1. W *Informacji* o wynikach kontroli wskazano m.in. na nieprawidłowości finansowe ujawnione w czasie kontroli, na łączną kwotę 149.709,8 tys. zł, które zostały wyliczone według obowiązujących w NIK standardów kontroli. Należy podkreślić, że nie w każdym przypadku stwierdzone nieprawidłowości finansowe są tożsame z ich nieprawidłowym wydatkowaniem. W tym przypadku sposób interpretacji ustaleń kontroli i ich prezentowanie przez media nie jest precyzyjne.

Nieprawidłowości finansowe stwierdzone przez NIK dotyczyły ogółem kwoty 149.709,8 tys. zł, w tym:

- 1) wydatkowanej z naruszeniem prawa - 87.645,0 tys. zł, z tego: stanowiącej przekroczenie w 2007 r. i 2008 r. wynagrodzeń ponad dopuszczalne prawem (87.349,9 tys. zł) oraz udzielonych zamówień publicznych z naruszeniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych (295,1 tys. zł),
  - 2) wydatkowanej z naruszeniem zasad zarządzania finansami, określonych w wewnętrznych przepisach Spółki - 7.722,4 tys. zł,
  - 3) niewskazanej w obowiązującej sprawozdawczości, dotyczącej udzielonego zamówienia publicznego - 14.304,1 tys. zł,
  - 4) wydatkowanej w następstwie działań z naruszeniem prawa, które dotyczyły wypłat zasądzonych odszkodowań byłym pracownikom z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania umów o pracę - 391,2 tys. zł,
  - 5) stanowiącej potencjalne finansowe skutki nieprawidłowości - 39.647,1 tys. zł, z tego: ~~zaniżenie podatku dochodowego od osób fizycznych (23.050,6 tys. zł) oraz zaniżenie podatku dochodowego od osób prawnych (16.596,5 tys. zł).~~
2. W wyniku kontroli ustalono, że nagrody roczne wypłacone członkom Zarządu TVP S.A. za 2007 r i 2008 r. – przyznane na podstawie uchwał Rady Nadzorczej Spółki - nie miały uzasadnienia w świetle art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób

kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, ze zm.), według którego nagroda roczna może być przyznana w zależności od osiągniętych wyników finansowych lub stopnia realizacji innych zadań.

W ww. okresie znacznie pogorszyły się wyniki finansowe Spółki. Za 2007 r. wypracowany zysk ze sprzedaży usług wyniósł 94.846 tys. zł (o 33,2% niższy niż w 2006 r.), a za 2008 r. uzyskano stratę w wysokości 46.852 tys. zł. W znaczącym stopniu nastąpił spadek posiadanych środków pieniężnych Spółki: z 553.402,3 tys. zł na koniec 2006 r. do 311.956,4 tys. zł na koniec 2007 r. oraz 157.806,9 tys. zł na koniec 2008 r.

Zarząd Spółki nie realizował również nałożonych na niego zadań w zakresie określenia strategicznych kierunków rozwoju Spółki oraz wieloletniej polityki programowej, finansowej, inwestycyjnej i kadrowej, a także nie wyegzekwował od podległych dyrektorów jednostek organizacyjnych opracowania wieloletnich planów programowych i emisyjnych, planów rozwoju technologicznego i zakupu licencji oraz planów ekonomiczno-finansowych. Zaniechanie tych działań było jedną z podstawowych przyczyn pogarszania się sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki, a w konsekwencji konieczności wystąpienia o udzielenie kredytu bankowego.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (Minister Skarbu Państwa) nie udzieliło za 2007 i 2008 r. absolutorium członkom Zarządu Spółki, uzasadniając swoją decyzję m.in.: brakiem kompleksowej strategii Spółki, nieprawidłowościami w zarządzaniu kadrami oraz wynikami kontroli Państwowej Inspekcji Pracy i Urzędu Kontroli Skarbowej w Łodzi. Podkreślić należy także, że dwóch członków Zarządu, którym przyznano nagrody za 2008 r., zostało zawieszonych w czynnościach z dniem 19 grudnia 2008 r. (do końca kadencji), a w sprawie działania na szkodę Spółki m.in. przez ww. członków Zarządu zostało wszczęte dochodzenie o przestępstwo określone w art. 585 § 1 Kodeksu spółek handlowych.

W świetle powyższych faktów, przyznanie przez Radę Nadzorczą TVP S.A. nagród rocznych członkom Zarządu za 2007 i 2008 r. nie znajdowało merytorycznego i ekonomicznego uzasadnienia.

3. Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą wystąpiły przypadki zatrudniania i wynagradzania pracowników niezgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawnymi oraz uregulowaniami wewnętrznymi obowiązującymi w Spółce. Z uwagi na brak docelowej struktury i wielkości zatrudnienia - zatrudnianie i zwalnianie

pracowników w TVP S.A. nie było poprzedzone rzetelną analizą, w tym także pod względem możliwości finansowych Spółki.

W latach 2007-2008 zostały przekroczone odpowiednio o 6,5% i 6,2% maksymalne wskaźniki przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w 2007 r. (Dz. U. Nr 225, poz. 1637) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2007 r. w sprawie wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w 2008 r. (Dz. U. Nr 212, poz. 1559).

Wynagrodzenia osobowe i honoraria pracowników, które Spółka mogła zaliczyć w ciężar kosztów 2007 r., zostały przekroczone o 31.622,9 tys. zł, a w 2008 r. o 55.727 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą zawarto umowy o pracę z 20 osobami na samodzielnych stanowiskach doradców Zarządu TVP S.A., ponosząc koszty z tego tytułu w łącznej kwocie 7.305,4 tys. zł, w tym: 2.040,9 tys. zł w 2007 r., 3.542,5 tys. zł w 2008 r., 1.722,0 tys. zł w I półroczu 2009 r. Zatrudnianie doradców odbywało się z naruszeniem wewnętrznych uregulowań obowiązujących w Spółce. Nieprawidłowości w tym zakresie polegały na braku merytorycznych uzasadnień do 16 wniosków o zatrudnienie doradców Zarządu (spośród 20 zatrudnionych) oraz nieprzestrzeganiu zasady, że pierwsze zatrudnienie w TVP S.A. odbywa się na podstawie umowy na okres próbny (odstąpienie od tych zasad możliwe było tylko w szczególnych przypadkach). Tymczasem w 12 przypadkach zawarto umowy na czas określony a w dwóch na czas nieokreślony. Ponadto, zatrudnieni doradcy nie otrzymali zakresu zadań i obowiązków na piśmie, co nie pozwalało na obiektywną ocenę ich pracy oraz rozliczenia z wykonanych obowiązków pracowniczych.

W kontraktach kierowniczych – w trakcie ich obowiązywania – dokonywano niekorzystnych zmian z punktu widzenia finansów Spółki. W latach 2007-2009 (I półrocze) dokonano 133 zmian kontraktów kierowniczych, w tym 125 na korzyść pracownika, które dotyczyły m.in.: zmian warunków wypowiedzenia klauzuli o zakazie konkurencji (z możliwości wypowiedzenia przez obie strony, na możliwość wypowiedzenia wyłącznie przez pracownika), wydłużenia okresu obowiązywania umów o zakazie konkurencji z sześciu do dwunastu miesięcy, zwiększenia wysokości odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji (przyznawanych od 40% do 100% wysokości

wynagrodzenia), zmian wysokości odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy na czas określony przed upływem okresu, na który była zawarta oraz przyznania prawa do odszkodowania za wcześniejsze rozwiązanie umowy przez pracodawcę.

W Spółce brak było uregulowań w zakresie wymaganych kwalifikacji i wykształcenia oraz systemu rekrutacji na poszczególnych stanowiskach, w tym kierowniczych. Brak zobiektywizowanych kryteriów i wymagań oraz systemu rekrutacji - w ocenie NIK - sprzyjał dużej uznaniowości w zatrudnianiu, a także był przyczyną dużej fluktuacji kadry kierowniczej i ponoszenia wysokich kosztów.

W latach 2007-2009 (I półrocze) rozwiązano umowy o pracę z 65 osobami z kadry kierowniczej (67% osób zatrudnionych na tych stanowiskach), w tym w I półroczu 2009 r. z 26 dyrektorami i zastępcami dyrektorów, z czego z 21 - za wypowiedzeniem przez pracodawcę. Koszty z tytułu rozwiązania umów z osobami zatrudnionymi na stanowiskach kierowniczych wyniosły ogółem 9.399,1 tys. zł, w tym: odszkodowania dla 53 osób - 4.915,3 tys. zł, wypłaty dla 58 osób - zwolnionych z obowiązku wykonywania pracy - 380,8 tys. zł oraz inne koszty (m.in. z tytułu skróconego okresu wypowiedzenia oraz zakazu konkurencji) - 4.103 tys. zł.

Stwierdzono również przypadki zawierania umów cywilnoprawnych w sytuacjach, w których - zgodnie z Kodeksem pracy - powinna być zawarta umowa o pracę. Powyższe działanie zostało zakwestionowane także przez Państwową Inspekcję Pracy, która wnioskuje o zaniechanie praktyk zawierania umów cywilnoprawnych w warunkach wykonywania pracy odpowiadających stosunkowi pracy oraz o przekształcenie umów cywilnoprawnych w umowy o pracę z czterema osobami, wykonującymi czynności w jednostce organizacyjnej Spółki. Z pracownikami Spółki zawarto w 2007 r. 6.667 umów cywilnoprawnych, a w 2008 r. - 5.566 umów cywilnoprawnych, ponosząc z tego tytułu koszty odpowiednio: 8.834,9 tys. zł i 10.546,7 tys. zł.

4. Stwierdzone nieprawidłowości w działalności Spółki wskazują na niewłaściwy sposób wykonywania obowiązków statutowych przez Radę Nadzorczą TVP S.A., w szczególności w zakresie rzetelnej oceny sprawozdań finansowych oraz sprawozdań Zarządu z działalności, a także egzekwowania strategicznych planów wieloletnich Spółki.

Minister Skarbu Państwa zlecił w grudniu 2007 r. i sierpniu 2008 r. Radzie Nadzorczej TVP S.A. spowodowanie przeprowadzenia audytów zewnętrznych w Spółce w kwestiach budzących wątpliwości Ministra oraz wystąpił, w związku z wątpliwościami co do prawidłowości gospodarki finansowej prowadzonej przez TVP S.A. do Generalnego

Inspektora Kontroli Skarbowej o przeprowadzenie kontroli. Wyniki ww. kontroli stały się m.in. przesłanką do nieudzielenia przez Ministra Skarbu Państwa, wykonującego uprawnienia Walnego Zgromadzenia TVP S.A., absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki za 2008 r.

Ponadto, w wyniku analizy raportów z ww. audytów, Minister Skarbu Państwa złożył do Prokuratury Rejonowej Warszawa-Mokotów zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia czynu noszącego znamiona przestępstwa określonego w art. 77 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm.), tj. sporządzeniu sprawozdania finansowego za 2007 r. niezgodnie z przepisami ww. ustawy lub zawarciu w tym sprawozdaniu nierzetelnych danych. Należy podkreślić, że Rada Nadzorcza Spółki zatwierdziła ww. sprawozdanie nie wnosząc zastrzeżeń co do działalności Zarządu w tym okresie, a audytowi zewnętrznemu nadała klauzulę tajności „poufne” w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, ze zm.).

W ocenie NIK, powyższe fakty wskazują na nierzetelne wykonywanie przez Radę Nadzorczą TVP S.A. swoich obowiązków w ważnych obszarach działania Spółki.

5. Ustalono, że TVP S.A. zawierała w skontrolowanym okresie umowy na usługi prawnicze, doradcze i konsultingowe, ponosząc z tego tytułu koszty w łącznej kwocie 17.687,8 tys. zł, w tym: w 2007 r. – 7.591,6 tys. zł, w 2008 r. – 5.778,9 tys. zł, w 2009 r. (I półrocze) – 4.317,3 tys. zł.

W przypadku sześciu spośród 16 zbadanych umów stwierdzono działania z naruszeniem przepisów prawnych, w tym wewnętrznych uregulowań obowiązujących w Spółce, polegające na:

- 1) zawarciu umowy na obsługę prawną na kwotę 59,5 tys. zł z kancelarią prawną, której wybór nie był poprzedzony postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego,
- 2) zawarciu umowy zlecenia o wartości 54 tys. zł na świadczenie usług prawnych bez uzgodnienia z Biurem Prawnym zakresu i warunków wykonania umowy,
- 3) poniesieniu kosztów z tytułu realizacji czterech umów (spośród 16 skontrolowanych) o łącznej wartości 158,05 tys. zł, których przedmiotem były usługi prawne związane z ochroną dóbr osobistych pracowników Spółki, pomimo braku wystarczającego uzasadnienia.

Ponadto, w ocenie NIK, brak było uzasadnienia korzystania w takim zakresie z usług prawniczych, doradczych i konsultingowych, zważywszy na równoczesne zatrudnianie dużej liczby (od 20 do 22) prawników w Biurze Prawnym Spółki posiadających prawo wykonywania zawodu radcy prawnego.

6. W Spółce funkcjonowało Biuro Audytu i Kontroli Wewnętrznej, które przeprowadziło 61 kontroli oraz 23 zadania audytowe. Wyniki ww. kontroli i audytu – w różnorodnych formach (sprawozdań, wystąpień, informacji) – były przedkładane Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi Spółki.

Do najważniejszych nieprawidłowości stwierdzonych przez ww. jednostkę organizacyjną TVP S.A. należały: brak strategii programowej, dublowanie w regulaminie organizacyjnym Spółki zadań jednostek organizacyjnych, niewłaściwa polityka zakupów programowych, brak wewnętrznych regulacji w zakresie zasad i sposobu planowania zadań remontowych oraz opóźnienia w przekazywaniu wewnętrznych aktów prawnych do jednostek organizacyjnych. Wyniki audytów i kontroli nie były w pełni wykorzystywane w podejmowaniu działań naprawczych.

7. Zgodnie z obowiązującymi przepisami określonymi w art. 31 b ustawy o radiofonii i telewizji, Zarząd Spółki był zobowiązany do składania KRRiTV rocznych i kwartalnych sprawozdań ze sposobu wykorzystania wpływów pochodzących z opłat abonamentowych, obrotu prawami do audycji, reklam i audycji sponsorowanych, dotacji budżetowych i innych źródeł. Na podstawie ww. dokumentów dokonywano rozliczeń wykorzystania środków przekazanych zaliczkowo nadawcom publicznym z wyodrębnionego rachunku w KRRiT na finansowanie zadań wynikających z realizacji misji publicznej.

Przepisy prawne nie obligowały Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki do przekazywania KRRiTV informacji o sytuacji ekonomiczno – finansowej TVP S.A. Obowiązkiem Zarządu TVP S.A. było przekazywanie Ministrowi Skarbu Państwa sprawozdań kwartalnych o sytuacji ekonomiczno-finansowej, w celu bieżącej analizy w ramach sprawowania nadzoru właścicielskiego oraz rocznych sprawozdań finansowych, celem ich oceny i zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie reprezentowane przez Ministra.

2 powołaniem
↓
Górnym